

‘De Morgenster’

8 juli 2018

Overstapdienst en Pelgrimszegen

THEMA: ‘BLIJF NIET STAREN....’

Voorganger: ds. Erik van Halsema

Organist: Cees van der Poel

Lector: Hannie Verkerk

Met medewerking van het Morgensterkoor onder leiding van Peter Hartman

ORDE VAN DIENST:

De voorbereiding

Inleidende orgelmuziek

Luiden van de bel

Aansteken van de kaarsen

Woord van welkom door de ouderling van dienst

Zingen: ‘Here Jezus, om uw woord’ [314]

Groet en bemoediging

Drempelgebed

Zingen: ‘In de bloembol is de krokus’ [982]

Kyriegebed, besloten met het zingen van 301b

Gloria: ‘Father, we love you - Glorify Thy name’ [875]

Toelichting op de bloemschikking

OVERSTAPPEN

Zingen: De rugzak vol (muziek: Gerard van Amstel),

PELGRIMSZEGEN

Zingen: vervolg ‘de rugzak vol’

De dienst van het Woord

Eerste schriftlezing: Ezechiël 2: 1-7

Zingen: Psalm 24, couplet 1 en 2

Tweede schriftlezing: Markus 6: 1-6a

Zingen: ‘Blijf niet staren’ [809]

Overweging

Zingen: ‘Een volk op weg gezet’ [1002]

De dienst van gebeden en gaven

Dankgebed, voorbeden, stil gebed en Onze Vader

De voorbeden worden beantwoord met een gezongen 367j,

Mededelingen en inzameling van gaven onder orgelspel

Slotlied: ‘Ga met God en Hij zal met je zijn’ [416]

Zending en zegen

Gemeente: gezongen Amen

OVERWEGING:

Je zou toch eindexamen hebben gedaan op die ene VMBO-school in Maastricht. Dat gaat een pijnlijk punt worden op je CV. Ook al ga je deze zomermaanden als een bezetene stof inhalen die de school jou niet aangeboden heeft, en ook al haal je daarna keurig je bul, met misschien zelfs een brief van aanbeveling van de minister van onderwijs zelf, je raakt dat waarschijnlijk nooit meer kwijt. Want jij behoorde tot de lichterling waarbij de school het niet zo nauw genomen heeft met de regels. Jij hebt je examen eerst cadeau gekregen, dat beeld blijft hangen. Dat is wat toekomstige werkgevers zullen denken als ze jouw brief uit de stapel sollicitatiebrieven hebben gevist, en zien waar en wanneer jij je begeerde diploma gehaald hebt. Eens een mislukking, altijd een mislukking.

De ouders van deze jongeren zijn laaiend. Dat kan ik mij goed voorstellen. Uit eigen ervaring weet ik hoe het is als een van je kinderen eindexamen doet. Je wilt niets liever dan dat de toekomst open ligt voor je kind. En dan maakt het niets uit of je kind bijzonder onderwijs genoten heeft of gymnasium, of het een MBO-opleiding heeft gedaan of een lange en dure medische opleiding, je wilt dat de toekomst open ligt. En als je kind ergens een talent in blijkt te hebben dat groter is dan je eigen talenten, dan is dat mooi. En dan roept dat trots op!

Toen vroeg ik mij af: heeft Maria het net zo beleefd ten aanzien van haar eerstgeborene, Jezus? Volgens Markus was Jezus een timmerman. Matteüs vertelt dat hij de zoon van de timmerman was. Het meest waarschijnlijk is dat het allebei waar is: Jozef was timmerman, en Jezus groeide op in en bij de werkplaats van zijn vader, en nam als vanzelf het vak van zijn vader over: timmeren, bouwen. Heeft Maria misschien wel gedacht dat er meer in haar oudste zoon zat dan er aanvankelijk uit kwam? Hoe heeft zij het ervaren toen Jezus inderdaad een andere kant opging? Toen hij niet alleen alles bleek te weten van het bouwen van een huis, maar hij een complete gemeenschap om zich heen ging bouwen... Wat dacht zij toen de eerste berichten haar bereikten dat hij zoveel kennis, diep persoonlijke en doorleefde kennis van de Schriften bleek te hebben dat hij de Farizeeën en de schriftgeleerden het nakijken gaf als hij met hen in debat was gegaan?

Er is een scène in het evangelie overgeleverd waarin zijn naaste verwanten Jezus komen halen omdat ze dachten dat hij gek geworden was [Mk 3:21]. Dus zonder slag of stoot is het niet gegaan, om te wennen aan deze timmerman twee punt nul. 'Waar haalt hij het vandaan?', moet Maria regelmatig gedacht hebben.

Maar laten we er van uit gaan dat er een moment is geweest dat ze overstag is gegaan, dat ze alle ruimte is gaan geven aan wat hij deed. Dat ze gedaan heeft wat alle goede ouders moeten doen als hun kind een eigen weg gaat, namelijk loslaten en ruimte geven. Want niet jij bepaalt de bestemming van je kind, maar het kind bepaalt wat het ten diepste is en welke weg daar naar toe leidt. Op een bepaald moment moet Maria erkend hebben dat er met haar zoon 'iets nieuws onder de zon' was, en dat dat zijn weg was, die ook de weg van God was. Ze heeft losgelaten, zoals verwoord in deze beroemde tekst van Khalil Gibran, in 'de Profeet':

Je kinderen zijn je kinderen niet.

Ze zijn de zonen en dochters van 's levens hunkering naar zichzelf.

*Ze komen door je, maar zijn niet van je,
en hoewel ze bij je zijn, behoren ze je niet toe.*

*Je mag hun je liefde geven, maar niet je gedachten,
want zij hebben hun eigen gedachten.*

Jezus kwam uit een groot gezin. Hij had wel vier broers, en tenminste twee zussen. Een gezin van tenminste zeven kinderen dus. Laten we er van uitgaan dat ook zijn broers, Jakob en Joses en Juda en Simon op een gegeven moment hebben geaccepteerd dat timmeren misschien wel hún roeping was, maar dat hun oudste broer, Jezus, voor iets anders bestemd was. In ieder geval Jakob of Jakobus heeft dat gedaan, want hij was degene die als eerste de oergemeente van Jeruzalem zou leiden. En waarschijnlijk heeft ook Juda of Judas het gedaan, want er staat in het Nieuwe Testament een brief, geschreven door ene Judas, broer van Jakobus. Dat kan heel goed Jezus' eigen broer zijn geweest.

Maar voor die broers is het vast niet vanzelf gegaan. Om hun broer met een andere blik te gaan zien hebben ze het nodig gehad om te gaan kijken met ogen die niet alleen zien wat voorhanden is. Daarvoor heb je liefde nodig, want liefde is in staat om uit het verleden te breken en de toekomst te openen. Dit is iets dat wij ongetwijfeld allemaal kunnen plaatsen. Dat we ons er op betrappen dat we iemand vastpinnen op haar of zijn verleden. Juist als je heel dichtbij elkaar staat, bijvoorbeeld als broer en zus, dan kan dat gebeuren. Juist dan kan het heel moeilijk zijn om niet te leven vanuit het verleden, maar open te staan voor het nieuwe dat kan komen. Juist dan is het vaak moeilijk om een andere blik te krijgen. Maar de beloning als het je lukt is groot.

Op het moment dat het verhaal van vanmorgen speelt heeft Markus al een duidelijk verhaal geschetst over Jezus, dat hij in Galilea maar ook daarbuiten vele mensen weet te trekken, dat hij genezingen kan verrichten, woorden van gezag spreken kan. Vele mensen staan voor hem open, ook in het dorp aan de oever van het meer waar hij is gaan wonen, Kapernaüm. Maar nu gaat hij kennelijk voor het eerst naar zijn vaderstad. Daar zal Nazareth mee bedoeld zijn. Op de sabbat gaat Jezus naar de synagoge. Hij geeft daar onderricht, en velen van de toehoorders zijn stomverbaasd. Er staat daar een woord dat op zich nog iets positiefs kan betekenen: verbazing in de gunstige zin van het woord. 'Waar haalt hij het allemaal vandaan??' Was Jezus een vreemdeling geweest, dan hadden ze misschien voor hem open gestaan. Maar nu denken ze aan niet lang geleden toen Jezus nog als timmerman onder hen woonde en werkte. En ze denken aan Maria, zijn vier broers en zijn zussen. En dat alles bij elkaar zorgt er voor dat ze Jezus niet beoordelen op wat ze *nu* van hem horen. Ze denken alleen vanuit het verleden. Eens een timmerman, altijd een timmerman. Als je voor een dubbeltje geboren bent... *En ze namen aanstoot aan hem.* Het oorspronkelijke woord wijst er op dat ze als het ware over hem struikelden. Via het Latijn is dit woord terecht gekomen in onze eigen taal in het woord *schandaal*. Ze vinden het schandalig wat ze zien.

Jezus kan daar dan geen enkel wonder doen. Misschien kunt u zich van vorige week herinneren dat we Jezus niet moeten zien als een soort tovenaars die doet wat hij wil. Hij heeft geloof of vertrouwen van de mensen nodig. En dat ontbreekt hier. Veelbetekenend voegt Markus er echter nog een zinnetje aan toe: *behalve dat hij een paar zieken de handen oplegde en hen genas.* Alleen enkele zieken, dus alleen enkele mensen die hem vanuit hun eigen benarde situatie nodig hadden, die kunnen als enigen van de inwoners van Nazareth vertrouwen opbrengen. Hen kan Jezus wel genezen.

Aan het begin van het verhaal waren de toehoorders stomverbaasd geweest, over wat ze van Jezus hoorden. Nu, aan het eind van het verhaal, is het Jezus van wie

Markus vertelt dat hij verbaasd is: hij verbaast zich over hun ongelof, hun gebrek aan vertrouwen. Jezus had er dus voor open gestaan hier wel grote daden te kunnen verrichten, maar stuit op een denken vanuit het verleden. Hij stuit op een grens: het waren de zieken, mensen die hem niet vanuit zijn opvoeding bekeken, die stonden open voor iets nieuws onder de zon. Die waren wel ontvankelijk voor de boodschap dat er iets nieuws op stapel staat: het aanbreken van Gods koninkrijk.

In deze dienst hebben vier kinderen de overstap gemaakt van de kinderdienst naar de jongerendienst. En een jong-volwassen vrouw heeft de pelgrimszegen ontvangen. Elk gaan zij op hun eigen manier iets nieuws beginnen, Lieke natuurlijk nog veel meer dan de vier kinderen, want zij verhuist volgende maand naar Maastricht. De fysieke banden met thuis gaan losser worden, ze gaat al studierend een nieuw leven opbouwen, in een vreemde omgeving ontdekken wie zij eigenlijk is, waar haar werkelijke talenten liggen, wat de goede God voor haar in petto heeft en waartoe zij geroepen is.

Wij allen hebben dergelijke overstappen moeten maken in ons leven, kleinere en grote. Velen van ons hebben ooit ervaren hoe belangrijk het is om terug te kunnen vallen op mensen die jou, ook al hebben zij jou misschien je hele leven al meegemaakt, toch in staat zijn om ruimte voor jou te maken, ook ruimte voor stappen in het leven die misschien als een verrassing komen. Dat kan alleen als er liefde is. Want liefde schept ruimte en maakt een ander mooi. Alleen liefde geeft ons de kracht om de weg van een ander te respecteren als een weg die die ander moet gaan, ook al zou het misschien niet onze eigen weg zijn. Zo kijkt, zo mogen wij geloven, ook de goede God naar ons allen: vanuit een blik van liefde. Zo gezien worden mag ons kracht geven om op weg te gaan. Met op onze lippen bijvoorbeeld het lied dat we nu zullen zingen, samen met het koor:

*wie zijn wij? Wij gaan op pad,
zingen elkaar de toekomst in.
Wij struikelen en staan weer op:
iedere dag een nieuw begin.*

Ds. Erik van Halsema

Gebruikte literatuur

- Commentaren van Morna D. Hooker, Ched Meyers en Klaus Berger; Doorns Evangelie.